

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**«Соціально-етичні та деонтологічні проблеми
сучасної медицини
(немедичні проблеми в медицині)»
24-25 лютого 2022 року**

м. Запоріжжя

УДК 614.253(063)

С69

Редколегія:

Боярська Л.М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І.Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю.В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сепетий Д.П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М.О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К.А. – кандидат історичних наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Павленко Н.В. – кандидат філософських наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (24-25 лютого 2022 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. – 248 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

ЗМІСТ

1. ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПРОЕКТ ХХІ СТ.: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

<i>Боярська Л.М., Утюж І.Г., Подлужна В.Р.</i> Роль філософії медицини в підготовці молодих вчених	9
<i>Воронкова В.Г., Андрюкайтене Р.</i> Тенденції розвитку філософії медицини ХХІ століття у контексті зарубіжного досвіду	10
<i>Ureczky E.</i> Careless Carers: The Figure of the Nurse and Representations of the Crisis of Care and Precarity in Post-Millennial Eastern European Cinema	13
<i>Хімич С.Д., Кулик Я.М., Масік Н.П.</i> Морально-етичні принципи в медичному світі та сучасна реальність	16
<i>Козловець М.А.</i> Аксіологічна парадигма медицини як імператив сучасного розвитку людства	18
<i>Білай І.М.</i> Деонтологічні основи проведення фармацевтичної опіки	22
<i>Поцулко О.А.</i> Біотехнологічний конструктивізм як гуманістичний проект в епоху консьюмеризму	23
<i>Утюж І.Г., Кабаков А.О.</i> Вплив індивідуалізованої медицини на практику прийняття медичних рішень	27
<i>Мегрелішвілі М.О.</i> Фактор церкви у прийнятті рішення щодо вакцинації	29
<i>Утюж І.Г., Беленцова К.А.</i> Соціально-філософські проблеми сучасної медицини	31
<i>Ель Гуессаб К.</i> Деонтологічні питання в епоху антропологічної кризи	33
<i>Самойленко О.В., Костюченко Д.О.</i> Значення вивчення філософії медицини для лікарської практики	36
<i>Сініцина А.В., Дойчик М.В.</i> Філософія здоров'я як складова філософії медицини	38
<i>Іванова К.А., Балабай Я.В., Кулакова О.М.</i> Актуальність вивчення біоетики у сучасній системі освіти	40
<i>Сепетий Д.П.</i> Проблема критеріїв науковості у медичному контексті	42
<i>Сумченко С.В.</i> Технології редагування геному людини: деякі філософські проблеми	45
<i>Боярська Л.М., Герасимчук Т. С., Шевченко Р.Л., Капуста В.М., Сліпко В.О., Козлова О.М., Шайхет А.С.</i> Вплив екологічних ризиків біологічного спрямування на якість життя та цілісний світогляд лікарів, що базується на принципах гуманізму і милосердя (випадок з практики)	46
<i>Білокопитова Н.І.</i> Медикалізація культури: етичний підхід	49
<i>Котлова Ю.В., Курочкіна Т.І.</i> Біль у новонароджених – етична, медична, виховна проблема	51
<i>Ханжи В.Б.</i> Двоїсте моделювання: темпоралізація добра і зла та етизація антропного часу	55

1. ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПРОЕКТ ХХІ СТ.: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ МЕДИЦИНИ В ПІДГОТОВЦІ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Боярська Людмила Миколаївна, професор, зав. кафедри дитячих хвороб

Утюж Ірина Геннадіївна, професор, зав. кафедри суспільних дисциплін

Подлужна Валерія Русланівна, аспірант кафедри дитячих хвороб,

Запорізький державний медичний університет

У наш час суспільство розуміє необхідність постійного розвитку і вдосконалення знань та технологій. Якість життя значно залежить від галузі охорони здоров'я, тож лікарі та суміжні з медициною спеціалісти постійно вдосконалюють свої знання та навички, а лікарні та медичні центри поповнюються досягненнями інженерів, фізиків, хіміків та фахівців з комп'ютерних технологій. Але діяльність лікарів – це не лише система інформативності та виконання обов'язків, а ще й система цінностей. Вічною цінністю для лікаря є здоров'я людини. У всіх країнах світу лікар – це престижна професія, а люди які присвятили цій сфері життя володіють глибокими теоретичними та фундаментальними медичними знаннями, ґрунтовною практичною підготовкою, самодисципліною та відданістю своїй справі. Але усвідомлення своєї суспільної цінності як фахівця самим лікарем недостатньо, престижною ця професія стає, коли його професійну честь визнає суспільство.

Наразі в Україні лікар – це обслуговуючий персонал. За теперішніх умов, коли домінує фізичне, психо-емоційне навантаження як в підготовці так і у роботі лікарів, незадовільна організація і фінансування системи охорони здоров'я, мови про вдосконалення лікарської справи йти не може. На сьогоднішній день лікар на місяць отримує в середньому 190 доларів, працюючи щодня з потенційно або достовірно інфікованими на коронавірус, наражаючи себе та свою сім'ю на небезпеку, при цьому повинен займатися вдосконаленням знань, відвідуючи семінари і лекції часто за власний кошт.

Фахівці з суміжних з медициною спеціальностей повсякчас винаходять нові прилади та реагенти, аби оптимізувати процес діагностики, лікування та профілактики захворювань. Так ми вже не уявляємо сучасну медицину без КТ, МРТ, ЕхоКГ, УЗД, біохімічних, цитохімічних, імунобіологічних, ендоскопічних методів дослідження тощо. Безумовно такий науково-технічний прогрес вплинув на формування професійного світогляду лікарів, на їх діяльність та ціннісні орієнтири. Вчені-медики та практикуючі лікарі беруть за мету пізнавальну та практичну діяльність, пошук нових нетрадиційних методів діагностики, вдосконалення схем та методів лікування, активізацію шляхів використання сучасних технічних засобів для отримання, перетворення, зберігання і застосування медичної інформації. За цих обставин предметом дослідження стає цілісна система медичних знань, яка постійно оновлюється. Так, наприклад, метод високочастотної ультразвукової сонографії додаткових пауз носа, який досі мало відомий отоларингологам, дозволяє з точністю

75-95% встановити наявність або відсутність патології цих синусів без небажаного опромінення, що безумовно є плюсом. Також метод швидкий і безпечний у використанні від народження, що дозволить звести діагностику до кількох хвилин і спостерігати пацієнта в динаміці без шкоди здоров'ю.

Наразі лікарю недостатньо знати лише базис, адже необхідно адаптуватися до невпинного руху і прогресу. З іншої сторони, більшість державних лікарень не мають умов для розвитку спеціалістів, тож в Україні спостерігається постійна міграція медичних кадрів або за кордон, або у приватні лікарні, або у іншу сферу діяльності. Але віра у вітчизняну медицину є, оскільки незважаючи на усі перепони зі сторони держави, молоді люди вступають до медичних закладів і поповнюють ряди медичних працівників.

Особливе місце в навчанні медиків має гуманітарна освіта, знання світогляду народу, його історії, філософії, культури, всієї системи моральних та духовних цінностей. «Найкращий лікар – філософ» – так названий один із трактатів Галена. Так само і для науковців філософський аналіз та методологічне осмислення є невід'ємною частиною роботи, яка допомагає знаходити сенс, раціональні пояснення, використовувати досвід попередників на благо суспільства та робити відкриття, які є запорукою прогресу, а може і рятунку людства.

Резюмуючи вищенаведені міркування, можна зробити висновок, що роль філософії медицини розуміють ті, хто пливе проти течії і створює щось нове, інакше кажучи «Non progredi est regredi» – «Не йти вперед – означає відступати».

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ФІЛОСОФІЇ МЕДИЦИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ У КОНТЕКСТІ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Воронкова Валентина Григорівна, д. філос. н., професор, в.о. зав. кафедри менеджменту організацій та управління проектами, Інженерний навчально-науковий інститут ім.Ю.М. Потебні Запорізького національного університету,

Андрюкайтене Регіна, доктор PhD соціальних наук (менеджмент), доцент, зав. кафедри бізнесу та економіки,

*Марьямпольський університет прикладних наук (Марьямполь, Литва),
лектор Литовського університету спорту (Каунас, Литва)*

Філософія медицини ХХІ століття базується на експоненціальному зростанні й конвергенції технологій, в основі якої геноми, стовбурні клітини, 3D-принтери, електротранспорт тощо. Коли йдеться про медицину, то виявляється, що система більш хвора, ніж пацієнти. Навіть термінологія збиває з пантелику. Сьогодні похід до лікаря більше асоціюється з хворобою, ніж зі здоров'ям. Це вже реакція на подію, а не робота на випередження. Лікарі діють постфактум, часто ведучи неефективні, дорогі й абсурдні битви. Наприклад, у США через страх перед відповідальністю медики витрачають на непотрібні пацієнтам процедури 210 млрд. щороку [1, с.160]. У галузі медичних досліджень ситуація не краща, з 5 тисяч нових препаратів лише 5 доходять до тестування на людях і лише 1 отримує ліцензію. Через це новим препаратам потрібні у середньому 12 років і 2,5 млрд. доларів, щоб дійти до пацієнта. При